

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Національного
університету «Чернігівська політехніка»
29 червня 2026 р. протокол №

Введено в дію наказом ректора
від _____ 2026 р. № ____

ПОЛОЖЕННЯ
про Комісію з питань академічної доброчесності
Національного університету «Чернігівська політехніка»

Чернігів 2026

1. Загальні положення

1.1 Положення про комісію з питань академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська Політехніка» (далі – Положення) визначає порядок діяльності комісії з питань академічної доброчесності (далі – Комісія) – формування, повноваження, регламент роботи, процедуру розгляду справ щодо порушення Кодексу академічної доброчесності (далі – Кодекс) Національного університету «Чернігівська політехніка» (далі – Університет) учасниками освітнього процесу, а також способи дисциплінарного впливу.

1.2 У своїй діяльності Комісія керується нормами Бухарестської Декларації з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу Ученого України, Статуту Університету, Кодексу академічної доброчесності Університету, Положення про організацію освітнього процесу в Університеті, Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, Правил внутрішнього розпорядку Університету, інших нормативноправових актів чинного законодавства України та організаційно-розпорядчих документів Університету, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості освіти, інших органів державної влади з розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності.

1.3 Діяльність Комісії базується на принципах верховенства права, законності, чесності та порядності, справедливості, взаємної довіри, компетентності та професіоналізму, відповідальності, партнерства та взаємоповаги, прозорості.

2. Мета і завдання Комісії

2.1 Комісія з питань академічної доброчесності – незалежний уповноважений колегіальний орган Університету, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв’язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти,

уповноваженим розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені Кодексом академічної доброчесності Університету.

2.2 Завданнями Комісії є:

- сприяти зміцненню довіри, партнерським відносинам між учасниками освітнього процесу, консолідації університетської спільноти;
- налагоджувати діалог і досягати згоди шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- консультувати в ситуаціях, які викликають невпевненість в їх етичності, та щодо дій, які можуть призвести до порушень Кодексу;
- надавати експертні оцінки щодо етичності дій і поведінки учасників освітнього процесу та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу;
- розробляти рекомендації щодо покращення культури поведінки учасниками освітнього процесу та поширення етичних цінностей, принципів та стандартів академічної доброчесності;
- розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;
- ухвалювати рішення про заходи реагування на порушення академічної доброчесності відповідно до Кодексу.

3. Склад, структура та повноваження Комісії

3.1 Склад Комісії затверджується наказом ректора Університету. Члени Комісії працюють на громадських засадах. До складу комісії входять:

- науково-педагогічні працівники;
- Голова ради молодих вчених Університету;
- студентський омбудсмен;
- Голова студентської ради Університету.

3.2 Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

3.3 До роботи Комісії за згодою можуть бути залучені внутрішні або зовнішні експерти з питань, що розглядаються.

3.4 Повноваження члена Комісії припиняється достроково у випадках:

3.4.1. подання мотивованої заяви членом Комісії про дострокове складення повноважень за власним бажанням;

3.4.2. систематичного порушення членом Комісії своїх обов'язків;

3.4.3. порушення членом Комісії академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог;

3.4.4. припинення членом Комісії трудових відносин з Університетом;

3.4.5. відрахування з аспірантури члена Комісії, визначеного пунктом 3.1 цього Положення;

3.4.6. припинення у члена комісії, визначеного пунктом 3.1 цього Положення, повноважень студентського омбудсмена.

3.5. Мотивована заява про дострокове складення повноважень за власним бажанням подається науково-педагогічним працівником чи аспірантом голові Комісії.

3.6. Дострокове припинення повноваження члена Комісії здійснюється на підставі рішення Комісії. Одночасно Комісія звертається із заявою про обрання (призначення) нового члена Комісії:

1) науково-педагогічного працівника – до вченої ради Університету;

2) аспіранта – до Ради молодих вчених.

3.7. Члени Комісії – науково-педагогічні працівники, чотирирічний строк повноважень яких сплив, продовжують їх виконувати в повному обсязі до обрання вченою радою Університету нових членів Комісії.

3.8. Член Комісії зобов'язаний брати участь у роботі Комісії, зокрема в її засіданнях, здійсненні Комісією її повноважень, підготовці рішень, експертних висновків, рекомендацій, звернень, проєктів корпоративних правових актів та інших документів, виконувати ухвалені Комісією рішення.

3.9. Член Комісії не може делегувати свої повноваження іншій особі.

3.10. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар, який призначається Наказом ректора Університету про затвердження складу Комісії. Секретар Комісії приймає участь у її засіданнях без права голосу.

3.11. Повноваження Комісії:

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз та перевірку повідомлень, звернень, заяв, скарг (далі – повідомлення) щодо фактів порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та докторантами в Університеті, відповідно до норм Кодексу та готувати відповідні висновки (рекомендації) ректору щодо застосування дисциплінарної відповідальності до порушників вимог університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог;
- притягнення науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти та докторантів Університету до академічної відповідальності;
- звернення до ректора, проректорів, вченої ради, керівників структурних підрозділів та інших посадових осіб Університету щодо здійснення заходів із дотримання академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог науково-педагогічними працівниками, здобувачами освіти та докторантами Університету, припинення порушення цих вимог та запобігання таким порушенням;
- сприяння формуванню у науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти та докторантів Університету нульової толерантності до порушення академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог;
- одержувати від усіх учасників освітнього процесу та структурних підрозділів Університету інформацію та документи, необхідні для здійснення своїх повноважень;

- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів професійної етики та академічної доброчесності науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження етичних принципів та принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Університету;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм Кодексу;
- інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних (локальних) актів Університету.

3.12. Комісія не менш ніж один раз на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою Університету.

4. Організація діяльності та процедура реагування на порушення академічної доброчесності

4.1 Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у строки визначені планом роботи та позачергові, що скликаються при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань. Засідання вважаються повноважними, якщо на них присутні 2/3 від складу Комісії за посадами.

4.2. В умовах воєнного стану, карантину, за інших форс-мажорних обставин чи з інших причин засідання Комісії можуть проводитись у форматі відеоконференції (в режимі онлайн). У такому ж форматі в засіданнях Комісії можуть брати участь окремі її члени та інші учасники засідань, зокрема особи, щодо яких порушено питання про порушення ними академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог. Водночас Комісія своїм рішенням може встановити режим офлайн для певних засідань та обов'язковість участі в цьому ж режимі всіх чи окремих учасників засідань.

4.3 Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником, учасником, членом журі, членом організаційного комітету конкурсу академічної доброчесності, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) Комісію або керівника Університету, наукового видавництва, організатора конкурсу, який протягом трьох робочих днів приймає одне з таких рішень:

- про надсилання відповідного повідомлення до Комісії;
- про притягнення особи до академічної та/або дисциплінарної відповідальності у випадку визнання нею факту порушення академічної доброчесності, перевірка і дослідження доказів не проводиться.

4.4 Будь-яка особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності чи наміри про можливість такого порушення, має право звернутися до Голови або секретаря Комісії або загального відділу університету з письмовою заявою або в електронній формі на ім'я її голови. У зверненні обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, курс, група, опис фактів порушення академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної етики, інших етичних вимог, вимоги заявника та його особистий підпис). Інші документи подаються до Комісії разом із зверненням. Копії документів засвідчуються підписом особи, яка їх подає. За відсутності цих реквізитів секретар Комісії повертає звернення, інший документ особі, яка їх подала, для належного оформлення.

4.5. Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

4.6. Комісія протягом 10 робочих днів з дня надходження повідомлення: ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення за встановленою процедурою або про залишення повідомлення без розгляду і повідомляє про це заявника;

надсилає/надає особі, щодо якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніше як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення.

4.7. Голова Комісії відповідає за дотримання конфіденційності інформації щодо персональних даних особи-заявника.

4.8. Звернення може бути подано як однією, так і кількома особами (колективне звернення). Звернення від структурного підрозділу Університету може бути підписано та подано керівником підрозділу, від навчальної студентської групи – старостою групи.

4.7. Звернення до Комісії та інші документи що подаються:

1) студентами Університету – через Студентського омбудсмана або через канцелярію Університету;

2) науково-педагогічними та іншими працівниками Університету, аспірантами та докторантами, іншими особами – через канцелярію Університету або через секретаря Комісії.

4.8. Звернення, які за своїм змістом стосуються питань, що знаходяться в межах повноважень Комісії, подані ректорові, проректорові чи іншій посадовій особі Університету, передаються ними через канцелярію Університету голові Комісії. Ці звернення вважаються такими, що подані до Комісії.

4.9. Приймання та реєстрацію поданих звернень та інших документів здійснює секретар Комісії із зазначенням дати їх отримання Комісією.

4.10. У разі, якщо заявником чи особою, щодо якої у зверненні порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог, є член Комісії або його близька особа, цей член Комісії повинен оголосити про самовідвід і не брати участі в розгляді відповідного звернення.

4.11 Комісія на засіданні:

4.11.1. здійснює попередній розгляд звернення і в разі його формальної та змістовної відповідності вимогам цього Положення, зокрема належності справи до повноважень Комісії, призначає доповідача у справі та дату й час наступного засідання;

4.11.2. доручає секретареві Комісії:

1) запросити на наступне засідання із зазначенням дати, часу та місця його проведення: заявника (заявників); особу, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної етики, інших етичних вимог; інших осіб, які, на думку Комісії чи заявника, можуть надати пояснення у справі;

2) запропонувати особі, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог, до наступного засідання: ознайомитися зі зверненням та іншими матеріалами справи; надати Комісії письмові пояснення та інші документи; запропонувати Комісії запросити на наступне засідання осіб, які, на її думку, можуть надати пояснення.

4.12. Якщо Комісія ухвалює рішення про залишення звернення без розгляду, вона письмово повідомляє про це заявника з роз'ясненням причин відмови у розгляді.

4.13. Учасник розгляду має право: ознайомлюватися з поясненнями, документами та іншими матеріалами, наданими іншими учасниками; брати участь у засіданні Комісії; надавати Комісії усні та письмові пояснення.

4.14. Учасник розгляду, що бере участь у засіданні Комісії, зобов'язаний відповідати на запитання членів Комісії.

4.15. Особа, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, університетської, зокрема професійної, етики, інших етичних вимог, може ставити питання заявникам. Комісія має право обмежити кількість цих питань і загальний час надання відповідей на них.

4.16. Розгляд повідомлення та прийняття рішення про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності здійснюється не більше шести місяців з дня реєстрації повідомлення.

5. Рішення комісії

5.1 Комісія приймає рішення шляхом відкритого голосування. Рішення вважають прийнятим, якщо за нього проголосувало більш як половина присутніх

на засіданні членів Комісії. У випадку, коли голоси розподіляються порівну, на цьому самому засіданні проводять повторне голосування. У випадку, якщо голоси знову розподіляються порівну, остаточне рішення приймається Головою Комісії.

5.2 Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар Комісії.

5.3 За результатами розгляду справи та з'ясування всіх істотних обставин, Комісія впродовж двох робочих днів готує письмовий висновок щодо наявності або відсутності факту порушення академічної доброчесності.

5.4 Висновок Комісії має складатися з наступних частин:

- у вступній частині зазначається дата та місце складання висновку, учасники процедури розгляду питання щодо порушення Кодексу, норм академічної доброчесності та зміст заяви;

- описова частина має містити інформацію по суті питання, що було розглянуто Комісією;

- у мотивувальній частині зазначаються обставини та докази, які Комісія взяла до уваги;

- резолютивна частина має містити рекомендації для прийняття остаточного рішення ректором Університету.

5.5 У разі, якщо будь-який член Комісії не погоджується з висновком, йому надається право викладення окремої думки, що є невід'ємною частиною висновку.

5.6 Особу, стосовно якої розглядалось питання про порушення норм академічної доброчесності, ознайомлюють з висновком Комісії, що вона засвідчує своїм підписом.

6. Прикінцеві положення

5.1 Це Положення затверджується рішенням Вченої ради та вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.2 Зміни та доповнення до Положення розглядаються та затверджуються Вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора Університету.

5.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Список використаних джерел

Положення не є оригінальним науковим текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело. Цей текст створено на основі існуючих європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів вищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Міністерства освіти і науки України, Національного агентства і забезпечення якості вищої освіти тощо:

1. Хартія основних прав Європейського Союзу[Електронний ресурс]: Міжнародний документ від 07.12.2000. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_524

2. The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region. [Електронний ресурс]: Retrieved from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03797720500083922?journalCode=chee20>

3. Закон України «Про академічну доброчесність» [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

4. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV з наступними змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

5. Закон України «Про авторське право та суміжні права» [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII з наступними змінами та доповненнями. –Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

6. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII з наступними змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

7. Положення про комісію з академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2026/07/polozhennya-pro-komisiyu-z-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>